

ISTRAGE POMORSKIH NESREĆA

Pošli nas je mjesec svih potresla obavijest o pomorskoj nesreći koja se desila u blizini otoka Mljeta, a u kojoj je nažalost preminuo skiper dok je devetoro putnika, stranih državljanja, spašeno. Prema izjavama spašenih i očeviđaca, na izletničkoj brodici imena 'Kača' u trenutku nesreće nalazio se ukupno deset osoba, uključujući voditelja brodice. Nedugo nakon prevrtanja brodica je potonula, dok je devetero putnika iz mora spašeno od strane službenika Lučke uprave Dubrovnik, posade glisera mjesnoga ronilačkog kluba i posade broda u vlasništvu lokalne hotelske kuće. U trenutku pisanja ovog

članka provodio se od strane nadležne Lučka kapetanije Dubrovnik, u suradnji s Policijom, očevid o uzrocima navedene pomorske nesreće, te smo s toga smatrali neophodnim objasniti našim čitateljima što se sukladno Pomorskom zakoniku smatra pomorskem nesrećom. Da li se bilo koja nezgoda ili nesreća na moru može takvom nazvati? Koje su zakonske odredbe koje reguliraju taj institut? Na navedena i još druga pitanja odgovorit ćemo ovim člankom koji detaljno proučava zakonske odredbe koje reguliraju istragu u pomorskim nesrećama.

Istraga pomorskih nesreća regulirana je odredbama Pomorskog Zakonika i to

od čl. 49 i do čl. 49 n. Sukladno čl. 49i Pomorskog Zakonika, pomorska nesreća je događaj ili slijed događaja koji za posljedicu ima:

- smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe, koja je uzrokovana ili je u vezi s izvedbom ili radom plovног objekta, ili
- gubitak osobe s plovног objekta koji je uzrokovani ili je u vezi s njegovom eksploatacijom ili radom, ili
- gubitak, prepostavljeni gubitak plovног objekta ili njegovo napuštanje, ili
- bitnu štetu na plovном objektu, ili
- nasukavanje ili onesposobljavanje plovног objekta, ili njegovo sudjelovanje u sudaru, ili

Tekst: **odvjetnica Tiziana Paris**

Foto: **arhiva Burze Nautike**

- štetu objekata pomorske infrastrukture koja je uzrokovana ili je u vezi s radom plovног objekta, ili
- štetu pomorskom okolišu izazvanu oštećenjem plovног objekta, a koje je uzrokovano ili je u vezi s njegovim radom.

Pomorska nesreću kvalificiramo kao vrlo ozbiljna ili ozbiljna pomorska nesreća. Vrlo ozbiljna pomorska nesreća je pomorska nesreća koja uključuje potpuni gubitak plovног objekta, smrtni slučaj ili ozbiljno onečišćenje koje je uzrokovano ili je u vezi s njegovim radom dok je ozbiljna pomorska nesreća ona koja se ne razvrstava kao

Ono što je vrlo bitno naglasiti jest da pomorska NEZGODA nije isto što i pomorska nesreća. Naime, pomorska nezgoda je događaj povezan s radom plovног objekta, koji se ne razvrstava kao pomorska nesreća, a koji je ugrozio ili bi mogao ugroziti sigurnost plovног objekta, osoba na plovном objektu ili drugih osoba te mora i morskog okoliša.

vrlo ozbiljna nesreća, a koja uključuje požar, eksploziju, sudar, nasukavanje, udar, oštećenje od nevremena, oštećenje ledom, napuknuće trupa ili pretpostavljeni nedostatak na trupu ili drugo slično oštećenje ili nedostatak koji ima za posljedicu:

- nemogućnost rada glavnih strojeva, veće oštećenje nadgrađa, ozbiljno oštećenje strukture (kao što je probijanje podvodnog dijela trupa) što čini plovni objekt nesposobnim za nastavak plovidbe,
- onečišćenje pomorskog okoliša, i/ili
- kvar/oštećenje koje zahtijeva tegljenje ili pomoć s obale.

Ono što je vrlo bitno naglasiti jest da pomorska NEZGODA nije isto što i pomorska nesreća. Naime, pomorska nezgoda je događaj povezan s radom plovног objekta, koji se ne razvrstava kao pomorska nesreća, a koji je ugrozio ili bi mogao ugroziti sigurnost plovног objekta, osoba na plovном objektu ili drugih osoba te mora i morskog okoliša.

Koje je državno tijelo ovlašteno za izvršavanje vođenje istrage u pomorskim nesrećama? Što je sigurnosna istraga pomorskih nesreća?

Sukladno čl. 49j određeno je kako u slučaju pomorske nesreće ili

pomorske nezgode Ministarstvo provodi izvide pomorskih prekršaja, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje prekršajni postupak, radi otkrivanja i kažnjavanja počinitelja pomorskih prekršaja koji su u vezi s događajem pomorske nesreće ili nezgode.

U slučaju pomorske nesreće tijelo ovlašteno za pokretanje i vođenje sigurnosne istrage pomorske nesreće:

- provodi sigurnosnu istragu, sukladno odredbama ovoga Zakonika i drugih propisa kojima se uređuje provođenje sigurnosnih istraga pomorskih nesreća, radi utvrđivanja okolnosti i uzroka koji su do pomorske nesreće doveli;
- predlaže korektivne mjere za sprječavanje i ponavljanje pomorskih nesreća, unaprjeđivanje sigurnosti plovidbe te smanjivanje opasnosti od posljedica pomorskih nesreća koje one imaju na onečišćenje mora i morskog okoliša.

Koje je to tijelo? Da li je to samo Ministarstvo ili neko drugo tijelo? Poseban značaj u tom pogledu ima Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu (u dalnjem tekstu: Agencija) koja je sukladno čl. 49k Pomorskog

zakonka ovlaštena pokrenuti i voditi **sigurnosnu** istragu pomorske nesreće, kao samostalno i neovisno istražno tijelo osnovano posebnim zakonom. U tom pogledu ističemo kako su sva tijela javne vlasti koja su nadležna za pomorski promet i sigurnost plovidbe te druga državna tijela, kao i sve fizičke i pravne osobe koje steknu saznanje o događaju pomorske nesreće ili su u pomorsku nesreću uključeni, **dužni bez odgađanja o tome obavijestiti Agenciju**, sukladno posebnom propisu kojim se uređuje način, uvjeti i ovlasti za obavljanje sigurnosnih istraga pomorskih nesreća.

Agencija u vođenju sigurnosne istrage djeluje samostalno i neovisno u odnosu na sva tijela javne vlasti nadležna za pomorski promet i sigurnost plovidbe, druga državna i pravosudna tijela te sve pravne i fizičke osobe te je ovlaštena temeljem rezultata provedene sigurnosne istrage izdati sigurnosne preporuke s prijedlogom korektivnih mjeru radi sprječavanja i ponavljanja pomorskih

nesreća, unaprjeđivanja sigurnosti plovidbe te smanjivanja opasnosti od posljedica pomorskih nesreća koje one imaju na onečišćenje mora i morskog okoliša.

KOJI JE CILJ TZV. SIGURNOSNE ISTRAGE?

Prvenstveno se ističe kako se sigurnosna istraga provodi neovisno o svim istragama koje o pomorskoj nesreći provode druga državna tijela te da pokretanje i vođenje sigurnosnih istraga pomorskih nesreća ne može se zabraniti niti na bilo koji način ograničiti. Cilj istrage je:

- utvrditi okolnosti i uzroke koji su doveli do pomorske nesreće
- predložiti korektivne mjeru za njihovo sprječavanje i ponavljanje, unaprjeđivanje sigurnosti plovidbe
- smanjivanje opasnosti od posljedica pomorskih nesreća koje one imaju na onečišćenje mora i morskog okoliša.

Adresati kojima Agencija uputi sigurnosnu preporuku, dužni su

u roku od 90 dana od njezina zaprimanja obavijestiti Agenciju o primjeni korektivnih mjeru koje su u toj preporuci sadržane, a ako korektivne mjeru nisu primjenjene ili su primjenjene djelomično, tada su dužni obavijestiti Agenciju o razlozima njihove neprimjene ili djelomične primjene.

Što ako netko ometa sigurnosnu istragu? Sukladno čl. 49 m Pomorskog zakonika zabranjeno je svako ometanje sigurnosne istrage pomorske nesreće. Ometanjem sigurnosne istrage osobito se smatra:

- neobaveštavanje Agencije o događaju pomorske nesreće,
- sprječavanje, onemogućavanje ili otežavanje službenim osobama Agencije pristup područjima ili mjestu nesreće, svjedocima, plovnim objektima koji su u pomorskoj nesreći sudjelovali, podrtinama, potonulim stvarima, teretu, ostacima tereta, opremi, podacima s pomorskih karata i brodskih dnevnika, električnim ili magnetskim zapisima, audio i videovrpcama, podacima iz zapisivača podataka o putovanju (VDR)

ili drugih elektroničkih naprava koji se odnose na razdoblje prije, za vrijeme i nakon nesreće te drugim uređajima i podacima koje Agencija smatra korisnim za provođenje sigurnosne istrage pomorske nesreće,

- rukovanje, uporaba, raspolaganje ili drugo korištenje brodskim i drugim uređajima nakon događaja pomorske nesreće, bez prethodnog dopuštenja Agencije,
- rukovanje, uporaba, raspolaganje ili drugo korištenje podacima s pomorskih karata, iz brodskih dnevnika, elektroničkih i magnetskih zapisa, audio i videovrpci, podacima iz VDR-a i drugih elektroničkih naprava, koji se odnose na razdoblje prije, za vrijeme i nakon nesreće, bez prethodnog dopuštenja Agencije,
- vađenje i/ili uklanjanje podrtine i potonulih stvari koje su u vezi s događajem pomorske nesreće, bez prethodnog dopuštenja Agencije,
- neovlašteno poduzimanje drugih radnji i aktivnosti koje su u vezi s

- događajem pomorske nesreće, bez prethodnog dopuštenja Agencije,
- odbijanje davanja iskaza ili očitovanja službenim osobama Agencije, u roku i na način kako to odredi Agencija,
 - davanje lažnog iskaza ili očitovanja službenim osobama Agencije,
 - nepostupanje po zahtjevu Agencije za dostavu podataka koje Agencija smatra korisnim za provođenje sigurnosne istrage pomorske nesreće, u roku i na način kako to odredi Agencija,
 - neobavještavanje Agencije o primjeni korektivnih mjera sadržanih u sigurnosnoj preporuci Agencije.

Posebno se međutim naglašava kako sve službene radnje koje u vezi s pomorskom nesrećom, sukladno posebnim propisima, poduzimaju druga državna i/ili pravosudna tijela i službene osobe tih tijela, ne smatraju se ometanjem sigurnosne istrage.

Završno možemo zaključiti kako Vlada Republike Hrvatske uredbom

propisuje način i uvjete obavljanja sigurnosne istrage pomorske nesreće, status takve istrage, izuzetke od obveze provođenja istrage, postupak prethodne procjene o pokretanju ili nepokretanju istrage, metodologiju vođenja sigurnosne istrage, obvezu obavlješćivanja i izvješćivanja o događaju pomorske nesreće, zaštitu podataka, ovlasti istražitelja, formu i sadržaj završnog i preliminarnog izvješća o provedenoj sigurnosnoj istrazi pomorske nesreće, ovlast ranog uzbunjivanja, obvezu i način vođenja nacionalne baze podataka o pomorskim nesrećama i nezgodama, stalni okvir suradnje s tijelima Europske unije i drugim međunarodnim tijelima na području istraživanja pomorskih nesreća te druga pitanja kojima se uređuje dobra međunarodna praksa u pokretanju i vođenju sigurnosne istrage pomorske nesreće.

Za sve daljnje informacije, prijedloge tema i pravno savjetovanje slobodno nas kontaktirajte na: www.lawparis.com. **BN**

